

วิธีการก่อนดำเนินการทางวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑

“มาตรา ๙๑ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๙๐ หรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ... ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ... รับผิดชอบ หรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ก็ให้ยุติเรื่อง

ในกรณีที่เห็นว่ามีความผิดที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการ... ผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๒ หรือมาตรา ๙๓ แล้วแต่กรณี”

สำหรับกรุงเทพมหานคร ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๕๔ มาตรา ๕๒

ดังนั้น มาตรา ๙๑ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ จึงเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับกรณีที่มีการกล่าวหา หรือกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ โดยสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติได้ดังนี้

๑. การพิจารณาในเบื้องต้น

๑.๑ เมื่อมีการกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดประพฤติหรือปฏิบัติไม่ชอบโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา

ผู้บังคับบัญชาควรพิจารณาในเบื้องต้นว่า กรณีตามที่กล่าวหา นั้น ถ้าเป็นความจริง จะเป็นการกระทำความผิดวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ มาตราใด หรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าตามข้อเท็จจริงที่กล่าวหาไม่อาจปรับบทเป็นความผิดทางวินัย กรณีไม่มีมูลที่จะกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย ก็ให้ยุติเรื่องได้

๑.๒ เมื่อมีการกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา แต่เป็นการกล่าวหาโดยไม่ระบุพยานหลักฐาน ไม่ชี้ช่องที่จะให้สืบหาพยานหลักฐาน หรือกล่าวหาเลื่อนลอย ไม่ระบุกรณีแวดล้อม

ผู้บังคับบัญชาควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้กล่าวหา เมื่อสอบถามแล้วไม่ได้ข้อมูลเพิ่มเติมและพิจารณาในเบื้องต้นเห็นว่า กรณีไม่มีมูลเพียงพอที่จะกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นกระทำความผิดวินัย ก็ให้ยุติเรื่องได้

๑.๓ เมื่อมีการกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัย โดยปรากฏตัวผู้กล่าวหาและระบุพยานหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดเจน

หรือเมื่อมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัย เช่น ผู้บังคับบัญชาตรวจพบพฤติการณ์น่าสงสัย แต่ยังไม่พยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสืบสวน

๑.๔ กรณีที่เป็นการกล่าวหาโดยไม่ปรากฏตัวผู้กล่าวหา

เช่น กล่าวหาโดยบัตรสนเท่ห์ ควรถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติตามมติ คณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ คือ รับผิดชอบเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดเจน ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น และในกรณีที่รับพิจารณาก็ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสืบสวน

๑.๕ กรณีที่ผู้บังคับบัญชาพิจารณาในเบื้องต้นแล้วสั่งดำเนินการทางวินัยได้ทันที โดยไม่ต้องดำเนินการสืบสวนก่อน

เช่น กรณีที่มีการกล่าวหาว่ามีพยานหลักฐานในเบื้องต้นส่งประกอบการกล่าวหา หรือ มีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัย โดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว หรือกรณี ที่เป็นการกล่าวหาโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้มีการตรวจสอบสืบสวนหรือสืบสวนมาก่อนแล้ว และ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการทางวินัย ได้ทันที

๒. การสืบสวน

๒.๑ การสืบสวน หมายถึง การสืบหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้นเพื่อ พิจารณาว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยหรือไม่

๒.๒ การสืบสวน ผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการสืบสวนเอง หรือมอบหมายให้ผู้อยู่ใต้บังคับ บัญชาหรือแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนให้ดำเนินการสืบสวนแทนก็ได้ และการสืบสวนควรรวบรวม ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้นเป็นสำนวนการสืบสวนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ ต่อไปด้วย

๓. การพิจารณาผลการสืบสวน

๓.๑ เมื่อการสืบสวนเสร็จแล้ว ผู้บังคับบัญชาจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานในเบื้องต้นตามสำนวนการสืบสวนว่า กรณีที่มีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่า ข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยนั้น กรณีมีมูลที่ผู้บังคับบัญชาควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่

๓.๒ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า ตามทางการสืบสวนไม่มีพยานหลักฐาน หรือ พยานหลักฐานเท่าที่มียังไม่เพียงพอที่จะกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย ก็ให้ยุติเรื่องได้ หรือถ้าเห็นว่า กรณียังมีช่องทางที่จะสืบหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมจะดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการ สืบสวนเพิ่มเติมก่อนก็ได้

๓.๓ ในกรณีที่เห็นว่าพยานหลักฐานเท่าที่มีเพียงพอแสดงให้เห็นว่า กรณีมีมูลที่ควร กล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยตามที่ พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ บัญญัติไว้ ทันที

* * * * *

ที่มา : ๑. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๑๙ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗

๒. คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตรว่าด้วยการสอบสวนและพิจารณาของข้าราชการกรุงเทพมหานคร

สรุปขั้นตอนวิธีการก่อนดำเนินการทางวินัย

ขั้นตอนที่ ๑ การพิจารณาเบื้องต้น

- ๑.๑ กรณีปรากฏตัวผู้กล่าวหา :
 - (๑) ผู้บังคับบัญชาพิจารณาว่าน่าจะเป็นจริง และเข้าข่ายกระทำผิดวินัยหรือไม่
 - (๒) ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่จะกล่าวหา – ยุติเรื่อง
 - (๓) ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่จะกล่าวหา – ดำเนินการสืบสวนต่อไป
- ๑.๒ กรณีปรากฏตัวผู้กล่าวหา แต่ไม่ระบุพยานหลักฐาน :
 - (๑) ผู้บังคับบัญชาสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม
 - (๒) ถ้าไม่ได้ข้อมูล หรือเห็นว่ากรณีไม่มีมูลเพียงพอที่จะกล่าวหา – ยุติเรื่อง
 - (๓) ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่จะกล่าวหา – ดำเนินการสืบสวนต่อไป
- ๑.๓ กรณีปรากฏตัวผู้กล่าวหาและมีพยานหลักฐาน :
 - (๑) ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสืบสวนโดยเร็ว
- ๑.๔ กรณีไม่ปรากฏตัวผู้กล่าวหา :
 - (๑) โดยหลัก – รับพิจารณาเฉพาะรายที่ระบุพยานหลักฐาน พยานบุคคลเท่านั้น
 - (๒) แต่ถ้ารับพิจารณา – ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสืบสวนโดยเร็ว
- ๑.๕ กรณีผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วสั่งดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสืบสวน
 - (๑) มีพยานหลักฐานประกอบการกล่าวหา หรือ กล่าวหาโดยหน่วยงานของรัฐ
 - (๒) ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยได้ทันที

ขั้นตอนที่ ๒ การสืบสวน : การสืบหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้น

- ๒.๑ ผู้บังคับบัญชาสืบสวนเอง
- ๒.๒ ผู้บังคับบัญชามอบหมายผู้บังคับบัญชาสืบสวน
- ๒.๓ ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวน

ขั้นตอนที่ ๓ การพิจารณาผลการสืบสวน :

- ๒.๑ เมื่อสืบสวนเสร็จผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามสำนวนการสืบสวนว่ามีมูลหรือไม่
- ๒.๒ กรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า ไม่มีพยานหลักฐานที่จะกล่าวหา – สั่งยุติเรื่อง
- ๒.๓ กรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า น่าจะสืบหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม – สั่งสืบสวนเพิ่มเติม
- ๒.๔ กรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวหาว่ากระทำผิด – ให้ดำเนินการทางวินัยทันที